

No em fas nosa(ALDC, IX, 2192. *No em fas cap nosa*)

Ens ocuparem aquí de les unitats lèxiques que corresponen al concepte “dificultar o privar d’obrar, de funcionar, etc.” (DIEC), en forma negativa i en la persona 2 del present d’indicatiu, i deixem per a un altre comentari l’anàlisi fonosintàctica del sintagma *cap nosa* (veg. mapa 1582). *Nosa* deriva del llat. NAUSEA (possiblement llat. vg. *NAUSA) ‘mareig, mal de mar’, pres del gr. NAUTÍA (der. de NAUTES ‘mariner’, i aquest, de NAUS ‘nau’), significat que es conserva en parlars italians i friülans i en el cultisme *nàusea*, però que en cat. en l’expressió *fer nosa* va passar a ‘destorbar, obstruir’ (s. XIII) potser a través de ‘molestar, enutjar’.

El tipus *no em fas cap nosa* és el més freqüent, especialment en el Principat i les Balears, amb petites variants, com *no em fas cap nosa de res*, *no em (me) fas (pas) nosa*, *me fas pas nosa*, *no fas pas nosa*, *cap nosa (no) em fas*, *no fas cap nosa*, *no fas nosa*, *no em fas nosa en absolut*, *no em fas gens de nosa*, *me fas pas mica de nosa*. S’han generat estructures semblants amb el verb *donar* (probable calc del cast.) i un substantiu diferent: *no em dones nosa* 180, 182, *no em dones pena* 179 (*no em dones pena pa res* 157), diferent de *fer pena* ‘causa llàstima’; alg. *no me dons agueio* 85, deverbals de *agueiar*, manlleu al sard *aggueiare* ‘aquissar, incitar (els gossos)’ → ‘molestar’.

Una altra unitat lèxica freqüent a la part meridional del domini lingüístic és *no em (me) destorbes*, amb el verb *destorbar* (s. XII), der. del llat.

DĪSTŪRBĀRE ‘dispersar brutalment; demolir, tombar, trastornar’ (DELL) → cat. “posar obstacle, fer nosa (a algú) en l’execució d’una cosa” (DIEC), que s’ha recollit amb variants com *me destorbes pas*, *no em destorbes gens*, *no em destorbes en res (pa res)*, *no em fas cap destorb* (s. XV); amb la var. *estorbar* (*no m’estorbes*, *no m’estorbes gens*, *no m’estorbes en absolut*) i el deverbals *estorbo* (*no me fas estorbo* 100, 108) en els parlars ribagorçans, per extensió de l’arag., i en els del val. mer., pel contacte amb el cast., probablement murcianomanxec.

Finalment, cal esmentar una unitat de caràcter molt local, *no em molestes* 104 (var. *no em molestes* 188, amb sibilant adventícia), que podria haver aparegut a qualsevol de les localitats amb resultat diferent, i *no m’enrédies* 82. Les respostes que no s’adeqüen a l’enunciat figuren com a “altres respostes” (*cap nit*, *cap negre*, etc.).

Des d’un punt de vista geolingüístic, cal subratllar la notable extensió de *fer nosa*; l’absència d’aquesta expressió en val. no coincideix amb la rica documentació de què disposem, antiga (A. March, *Spill*) i moderna (fins al segle actual), d’acord amb els corpus textuais valencians, segons amable comunicació de Josep Martines, i l’absència cartogràfica s’explicaria per la formulació de l’enunciat a partir de la traducció de l’enunciat en cast.

Són unitats normatives *destorbar* i *fer nosa*, aquest darrer, com a exemple, des del DG_I, 1932, i com a subentrada, des del DIEC_I, 1995.

